

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДЕНОЈ EX ANTE АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

1. Сагледавање постојећег стања.

1) Приказати постојеће стање у предметној области у складу са важећим правним оквиром.

Да ли се у предметној области примењује пропис или предметна област није била уређена прописом? Приказати постигнути учинак примене важећег прописа, и проценити да ли је постигнути учинак примене важећег прописа у складу са циљем који је одређен кад је пропис донет, тј. приказати која одступања су примећена од циљне вредности показатеља учинка. Приказати да ли се решења важећег прописа примењују у потпуности и у складу са роковима прописаним у важећем пропису. Приказати доступне информације и вредности других показатеља који се прате у области уколико предметна област није уређена прописом.

У предметној области на снази је Уредба о управљању ваздушним простором („Службени гласник РС”, бр. 86/19 и 120/20). На основу ове уредбе, од 2019. године су обрађивани захтеви за алокацију ваздушног простора, и то:

Категорија активности Година	Министарство одбране, Министарство унутрашњих послова	Цивилне ваздухопловне манифестације	Беспилотни ваздухоплови, цивилни
2019.	2425	144	697
2020.	2952	71	340
2021.	3295	126	601
2022.	3110	154	774
2023.	4738	68	925
2024.	6401	47	1021
2025.	7723	65	2418
2026.	1196	1	94

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДЕНОЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

С обзиром да је општи циљ ове уредбе унапређење нивоа безбедности у цивилном ваздухопловству Републике Србије, један од основних показатеља који се прате у овој области јесте број догађаја, а нарочито број удеса и озбиљних незгода. Под **догађајем** Закон о ваздушном саобраћају подразумева сваки догађај који је повезан са безбедношћу, а који угрожава или који би, ако се не отклони или ако се пренебрегне, могао да угрози ваздухоплов, лица која се налазе у њему или било које друго лице, а који нарочито обухвата удес или озбиљну незгоду. Закон о ваздушном саобраћају је успоставио **систем обавезне**, али и **добровољне пријаве догађаја**, који омугућава, поред осталог, вођење базе података о догађајима. Подаци из те базе за период од 2017. до 2025. године показују следеће:

Период	Укупан број догађаја	Број догађаја у вези са операцијама система беспилотних ваздухоплова
2017.	352	3
2018.	581	4
2019.	673	7
2020.	421	1
2021.	470	8
2022.	727	1
2023.	885	6
2024.	872	8
2025.	952	9

Када је, пак, реч о удесима и озбиљним незгодама ваздухоплова, према подацима Центра за истраживање несрећа у саобраћају, у десетогодишњем периоду од 2016. до 2025. године на територији Републике Србије дошло је до 20 удеса и 19 озбиљних незгода ваздухоплова, у којима је 12 лица изгубило живот, док је 4 лица повређено.

Период	Број удеса	Број озбиљних незгода
2016.	2	2
2017.	5	1
2018.	3	4
2019.	2	2
2020.	2	/
2021.	/	5
2022.	2	/
2023.	2	2
2024.	1	1
2025.	1	2
УКУПНО	20	19

2) Да ли је уочен проблем у области и на коју циљну групу се односи? Представити узроке и последице проблема?

На основу приказа постојећег стања описати проблем који је потребно решити и оценити опасност и размере проблема. Одредити циљне групе на које проблем директно или индиректно утиче (нпр. привредни субјекти у одређеној делатности, угрожене

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

друштвене групе, органе, односно организације који врше јавна овлашћења, итд.) и описати тај утицај. Одредити узроке настанка проблема и његове последице.

У току примене важеће Уредбе о управљању ваздушним простором донет је Закон о изменама и допунама Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, број 19/25), који се у значајној мери односи на операције система беспилотних ваздухоплова. Тим законом су, поред осталог, креирани одговарајући правни основи за доношење прописа Владе о географским зонама за системе беспилотних ваздухоплова, као и за доношење два прописа Директората цивилног ваздухопловства којима се омогућава транспоновање прописа Европске уније у области беспилотних ваздухоплова. Те регулаторне промене су имале утицај на важећу Уредбу о управљању ваздушним простором у више праваца. Наиме, било је потребно да се новом уредбом у овој области постигне следеће:

- да се оператери система беспилотних ваздухоплова издвоје као посебна категорија субјеката која може да поднесе захтев за алокацију ваздушног простора, уз одређење за коју врсту њихових операција постоји таква могућност;

- да се из постојеће Уредбе избришу одредбе о летењу беспилотних ваздухоплова и одговарајућа прекршајна одредба, јер је логичније да се та материја регулише у Предлогу уредбе о географским зонама за системе беспилотних ваздухоплова;

- да се одредбе Уредбе прилагоде новој терминологији у овој области (нпр. оператер система беспилотних ваздухоплова уместо оператер беспилотног ваздухоплова), као да се уведу неки нови термини у овој области (нпр. мобилна апликација за пријаву лета беспилотних ваздухоплова).

Такође, уочено је да недостају правила по којима ће се поступати у случајевима када постоје захтеви за алокацију ваздушног простора исте категорије приоритета који се временски или просторно преклапају, као и да у табели која регулише категорије активности нису предвиђене неке летачке активности које се периодично дешавају (нпр. приказ оперативних способности војске/полиције или војна парада), услед чега је у таквим ситуацијама била отежана примена те табеле.

3) Да ли постоје неки други разлози за промену (интервенцију) у области у случају да није уочен проблем?

Навести разлоге за доношење прописа уколико разлог за његово доношење није решавање проблема. Уколико је разлог за интервенцију усклађивање националног законодавства са законодавством Европске уније, потребно је навести информацију о пропису Европске уније са којим се усклађује национално законодавство (назив директиве, уредбе или осталих правних аката) и процењеним тренутним нивоом усклађености и сегментима прописа Европске уније са којим се усклађује национално законодавство. Исте информације се наводе и у случају усклађивања националног законодавства са преузетим међународним обавезама.

2. Утврђивање циља.

1) Који циљ је потребно постићи?

Циљ треба да буде дефинисан према жељеним ефектима које је потребно постићи у предметној области у односу на циљну групу или на животну средину, имајући у виду уочени проблем који је потребно решити, као и узроке и последице тог проблема или

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

промену коју је потребно постићи. Циљ треба да буде прецизан, мерљив, друштвено прихватљив, остварив и временски одређен (тј. да садржи рок за постизање).

Општи циљ Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18, 9/20, 62/23 и 19/25), на основу кога се доноси ова уредба, је унапређење нивоа безбедности у цивилном ваздухопловству Републике Србије, па је стога то унапређење у најширем смислу и циљ који се жели постићи доношењем овог прописа. Партикуларно посматрајући, циљ ове уредбе је да прецизно уреди управљање ваздушним простором, а тиме и унапреди концепт флексибилног коришћења ваздушног простора Републике Србије, нарочито у контексту крупних регулаторних промена у области операција система беспилотних ваздухоплова.

Циљ уредбе је и да се послови јединице за управљање ваздушним простором прецизније дефинишу, да се јасно дефинишу правила приоритета у случају временског или просторног преклапања захтева за алокацију достављених од стране различитих субјеката, као и да се додају нове, и прецизније одреде постојеће, врсте активности од којих зависи категорија приоритета. Све наведено треба да омогући овлашћеним субјектима да, приликом подношења захтева за алокацију ваздушног простора, буду прецизно упознати са правилима која се примењују у тој ситуацији, као са обавезама приликом коришћења додељеног простора.

2) Да ли је циљ који се постиже доношењем прописа усклађен са циљевима важећих планских докумената и приоритетним циљевима Владе?

Навести назив, циљ и меру планског документа и/или приоритетни циљ и резултат Владе (планиран Акционим планом за спровођење Програма Владе) који предвиђа доношење прописа. Навести разлоге уколико пропис одступа од циљева и/или мера предвиђених планским документима и приоритетних циљева и резултата Владе.

3) На основу ког показатеља учинка се утврђује да ли је дошло до постизања циља?

Одредити мерљив показатељ учинка на основу ког се прати степен постизања циља и његову почетну и циљну вредност. Уколико није могуће одредити квантитативни показатељ учинка, потребно је навести разлоге због којих то није могуће и одредити квалитативни показатељ учинка.

Подаци о броју регистрованих догађаја у цивилном ваздухопловству показују да у Републици Србији постоји генерално тенденција повећања броја догађаја, што се доводи у везу, пре свега, са порастом броја ваздухопловних операција, како класичних, тако и беспилотних ваздухоплова. Што се тиче броја удеса и озбиљних незгода, не могу се извући закључци о некој генералној тенденцији у смислу повећања или смањења њиховог броја, али је значајно да са евидентним порастом броја ваздухопловних операција није дошло до скока у броју удеса и озбиљних незгода. При томе, нема доказа о томе да је неки од евидентираних догађаја, удеса или озбиљних незгода био последица недостатака у тексту важеће Уредбе о управљању ваздушним простором или да је био последица нејасноћа у примени те уредбе. Предложена Уредба се односи на онај сегмент ваздушног саобраћаја који је повезан са коришћењем ваздушног простора, тачније са додељивањем одређеног дела ваздушног простора на ексклузивно или ограничено коришћење најразличитијим субјектима, од оператера система беспилотних ваздухоплова, преко организатора ваздухопловних манифестација, па све до државних органа и институција. У том поступку алокације ваздушног простора је јако битна

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

координација поступања различитих субјеката, а пре свега јединице за управљање ваздушним простором, пружаоца услуга у ваздушном саобраћају и физичког или правног лица коме се део ваздушног простора додељује на коришћење. Због ризика који у себи носи сваки од ових поступака алокације не може се искључити могућност да одређени проценат догађаја, удеса или озбиљних незгода у ваздухопловству буде, непосредно или посредно, повезан са активностима које су предмет регулација ове уредбе. Међутим, због комплексности узрока који могу довести до догађаја, удеса или озбиљне незгоде у ваздухопловству (где је алокација ваздушног простора само један од стотине других могућих узрока), није могуће дати неку пројекцију у смислу одређивања квантитативног показатеља учинка ове уредбе за период након почетка њене примене. С друге стране, квалитативни показатељ учинка ове уредбе би био да у предстојећем периоду нема догађаја, удеса и озбиљних незгода у ваздухопловству који би се могли довести у везу са недостацима ове уредбе или са нејасноћама у њеној примени. Такође, нереално је очекивати да ова уредба утиче на то да се потпуно елиминишу ситуације у којима два или више субјеката подносе захтеве за алокацију који се, у потпуности или делимично, просторно или временски подударају, јер то зависи и од других чинилаца, а нарочито од нивоа информисаности ваздухопловних субјеката. Међутим, један од квалитативних показатеља учинка ове уредбе би био да се такве ситуације решавају без недоумица којим субјектима, односно активностима се даје предност у таквим ситуацијама. Неки актуелни догађаји, а нарочито одржавање војне параде у Београду, показали су да табела у важећој Уредби о управљању ваздушним простором не садржи све активности које могу да доведу до захтева за алокацију ваздушног простора. То је био и разлог да се у Предлогу уредбе предвиди - приказ оперативних способности војске или полиције, односно војна парада, као нова врста активности у односу на постојећу Уредбу. Ово и слична побољшања која садржи Предлог уредбе ће утицати да се у наредном периоду активности везане за алокацију ваздушног простора одвијају без дилема у њеној примени, што ће у ширем смислу допринети подизању нивоа безбедности ваздушног саобраћаја у Републици Србији.

4) Дефинисати извор провере и рокове за прикупљање података за праћење примене прописа.

На који начин, из којих извора провере и у којим роковима ће се прикупљати подаци на основу којих ће се пратити примена прописа (достизање циљне вредности показатеља, потпуност примене решења прописа у складу са планираним роковима, итд.)? Која организациона јединица у оквиру органа ће бити задужена за праћење примене прописа?

3. Идентификовање опција.

1) Да ли је циљ могуће постићи применом „status quo” опције? Приказати последице примене „status quo” опције.

Приказати најважније потенцијалне последице изостанка промене или интервенције на циљне групе, односно на област која се уређује прописом. Навести најзначајније економске, друштвене, управљачке и финансијске ефекте, ефекте на животну средину, односно ризике због којих се одустало од примене ове опције.

2) Да ли је циљ могуће постићи искључиво применом подстицајних, информативно-едукативних, институционално-управљачких или мера за обезбеђивање добара и услуга,

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеној EX ANTE АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

без доношења новог или измене постојећег прописа? Навести разлоге због којих се одустало од примене ове опције.

Описати разматрану опцију која подразумева постизање циља кроз примену подстицајних, информативно-едукативних, институционално-управљачких или мера за обезбеђивање добара и услуга (нпр. финансијски подстицаји, појачан инспекцијски надзор, саморегулација, информативно едукативне кампање, унапређење сарадње између органа јавне власти, ажурирање регистара и евиденција, поједностављење административних поступака и/или захтева итд.), а без промене регулаторног оквира. Навести најзначајније економске, друштвене, управљачке и финансијске ефекте, ефекте на животну средину, односно ризике због којих се одустало од примене ове опције.

3) Које су кључне промене које се прописом предлажу ради постизања циља?

Описати предложена решења прописа којима се мењају права и обавезе физичких и правних лица, начин њиховог остваривања, као надлежности и начин вршења надлежности од стране органа јавне управе (нпр. измена услова за излазак на тржиште, измена права и обавеза и/или измена критеријума за остваривање права или испуњење обавеза за грађане и/или привреду, увођење или измена регистра, измена надлежности, формирање нове надлежне институције/укидање или спајање постојећих институција, итд.).

Најважније промене које доноси Предлог уредбе су следеће:

- предложеном Уредбом се допуњава одредба која прописује послове јединице за управљање ваздушним простором, на начин да се додају поједине нове обавезе те јединице, а поједини послови се прецизније нормирају;

- предложеном Уредбом се прецизније одређује какву природу може да има алоцирани ваздушни простор (као ad-hoc зона или као TRA/TSA) и тиме јасније одређује однос према пропису Владе којим се утврђују привремено издвојени и привремено резервисани делови ваздушног простора (TRA/TSA);

- оператери система беспилотних ваздухоплова се издвајају као посебна категорија субјеката овлашћених да подносе захтев за алокацију, а одредбе о летењу беспилотних ваздухоплова се бришу, јер су по свом карактеру ближе другом пропису чије доношење је у надлежности Владе;

- унете су одредбе којима се регулишу питања конфликта између захтева за алокацију ваздушног простора упућених од различитих субјеката, а тичу се активности које су исте категорије приоритета;

- допуњене су одредбе које се тичу самог поступка подношења и обраде захтева за алокацију;

- потпуније се регулише питање обавештавања корисника ваздушног простора о донетим одлукама о алокацији ваздушног простора путем националног плана коришћења ваздушног простора, плана коришћења ваздушног простора и NOTAM-а, као и питање објављивања ових планова;

- у складу са предложеним решењима, реорганизован је члан који се бави прекршајном одговорношћу, тј. казним одредбама;

- извршено је више промена у табели која се тиче категорија приоритета (повећан је број категорија, поједине врсте активности су другачије дефинисане, промењене су димензије заштитних зона за одређене врсте активности, итд.);

- промењен је образац захтева за алокацију ваздушног простора.

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

4) Које опције су разматране приликом израде прописа и навести разлоге због којих се од њих одустало?

Представити различите опције које су разматране приликом дефинисања кључних решења предложених прописом и описати најзначајније економске, друштвене, управљачке и финансијске ефекте, ефекте на животну средину, односно ризике због којих се одустало од ових опција. Када се прописом врши усаглашавање домаћег правног оквира са правним тековинама Европске уније, потребно је размотрити опције које се односе на начин примене кључних решења акта који се транспонује.

На почетку консултативног процеса који је претходио изради Предлога уредбе о управљању ваздушним простором разматрана је идеја да се предлог ове уредбе споји са Предлогом уредбе о привремено издвојеним и привремено резервисаним деловима ваздушног простора у јединствен текст. У прилог томе је ишла међусобна повезаност ових прописа и упућујуће норме садржане у предлозима ових прописа. Међутим, предлог није прихваћен, зато што је већина учесника у консултативном процесу сматрала да би јединствен текст био сувише дугачак и да би се далеко већи део таквог јединственог текста односио само на активирање и деактивирање привремено издвојених и привремено резервисаних делова ваздушног простора од стране Министарства одбране. Другим речима, другим правним лицима, као и физичким лицима, а нарочито оператерима система беспилотних ваздухоплова, би било знатно отежано сналажење у таквом јединственом пропису.

5) Која је међународна упоредна пракса у регулисању области?

Представити кључна решења у предметној области у упоредивим земљама Европске уније, земљама у окружењу или другим упоредивим земљама. Уколико се овим прописом врши усклађивање са прописом Европске уније представити релевантне налазе ех-анте анализе ефеката које је спровела администрација Европске уније, уколико је ова анализа доступна.

4. Анализа економских ефеката

1) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нови, укида или мења постојећи административни поступак и/или административни захтев за привредне субјекте и који су позитивни ефекти овог решења? Да ли предложена решења утичу на повећање или умањење административних трошкова и колико износи повећање или умањење административних трошкова ¹које сноси привредни субјект?

Описати административни поступак и/или административни захтев који се уводи, укида или мења и одредити привредне субјекте на коју се односи (правна форма, величина, делатност, итд). Проценити износ повећања или умањења административног трошка који настаје као последица увођења, укидања или измене административног поступка и/или административног захтева. Одредити да ли је у питању једнократан или

¹ Административни трошак је трошак времена и новца које утроши привредни субјект или грађанин за информисање о административном поступку или административном захтеву, у смислу закона којим се уређује Регистар административних поступака, припрему и достављање захтева, пријаве или обавештења и пратеће документације, ангажовања трећег лица и вршење плаћања у административном поступку или административном захтеву, као и за преузимање акта којим се одлучује у административном поступку и друго;

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

понављајући трошак (ако се понавља – одредити интервале у којима се понавља). Представити позитивне ефекте (користи) увођења новог, укидања или измене постојећег административног поступка и/или административног захтева, и одредити циљне групе (привредне субјекте, грађане, органе, односно организације који врше јавна овлашћења, итд.) на које се односе позитивни ефекти. Износ повећања или умањења административног трошка може се проценити применом модела стандардног трошка.

Поступак алокације ваздушног простора је сличан том поступку у важећој Уредби, али су извршене неке промене у спровођењу поступка:

- промењен је образац захтева за алокацију ваздушног простора, тако да је учињен једноставнијим за попуњавање;

- уведен је рок за чување целокупне евиденције о поднетим захтевима за алокацију;

- прописан је начин на који се достављају захтеви за алокацију, уз могућност да се то чини и путем мобилне апликације за пријаву лета беспилотних ваздухоплова;

- прописано је на који се начин решава конфликт у случају више поднетих захтева за алокацију који се временски или просторно преклапају.

2) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа финансијска обавеза за привредне субјекте? Који су позитивни ефекти увођења нове, измена или укидања обавезе?

Описати предложена решење прописа којим се уводи нов, мења или укида постојећи порез, допринос, накнада, такса, акциза, царина, односно мења стопа, основица, обвезник или платац. Проценити износ повећања или умањења ових трошкова и одредити привредне субјекте који ће сносити трошак (правна форма, величина, делатност, итд). Одредити да ли је у питању једнократан или понављајући трошак (ако се понавља – одредити и интервале у којима се понавља). Представити сврху увођења нове, измена или укидања финансијске обавезе, тј. описати позитивне ефекте (користи) и циљне групе (привредне субјекте, грађане, органе, односно организације који врше јавна овлашћења, итд.) на које се односе позитивни ефекти.

3) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа обавеза која утиче на повећање или умањење трошкова производње и/или пружања услуга које сноси привредни субјект? Колико износи повећање или умањење ових трошкова? Да ли се обавеза може испунити на домаћем тржишту и да ли је рок за испуњење обавезе примерен? Који су позитивни ефекти увођења нове, измена или укидања обавезе?

Описати предложена решења прописа којим се уводи нова, мења или укида постојећа обавеза која директно или индиректно утиче на измену процеса производње и/или пружања услуге (нпр. увођење или укидање обавезне примене неког техничког захтева, примене одређене опреме, запошљавања лица које испуњава критеријуме које се односе на ниво образовања и компетенција, итд.). Проценити износ повећања или умањења трошкова који произилазе из овог решења и одредити циљне групе (правна форма, величина, делатност, итд) који ће сносити трошак. Одредити да ли је у питању једнократан или понављајући трошак (ако се понавља – одредити и интервале у којима се понавља). Представити да ли се обавеза може испунити на домаћем тржишту и да ли је рок за испуњење обавезе примерен. Представити позитивне ефекте (користи) од увођења нове, измена или укидања ове обавезе, тј. описати и одредити циљне групе

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДЕНОЈ EX ANTE АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

(привредне субјекте, грађане, органе, односно организације који врше јавна овлашћења, итд.) на које се односе позитивни ефекти.

4) На који начин ће предложена решења прописа утицати на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту?

Описати предложено решење прописа које директно или индиректно утиче на ценовну конкурентност домаћих привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту, њихово пословно повезивање и удруживање, унапређење инфраструктуре, трансфер технологије (утицај на иновације и доступност технологије), приступ финансијским средствима, услове за инвестирање, унапређење квалитета радне снаге, обавезе послодаваца, итд.? Описати очекиване ефекте и одредити привредне субјекте на које се ефекти односе и описати мере које ће се предузети у случају идентификовања негативних ефеката предложеног решења (нпр. мере подршке у прилагођавању домаћих привредних субјеката обавезама које се намећу приликом усаглашавања прописа са решења прописа ЕУ и др.).

5) На који начин ће предложена решења прописа утицати на конкуренцију?

Да ли се предложеним решењима прописа директно или индиректно утиче на:

– број и врсту учесника на тржишту, односно да ли се додељују одређена искључива права;

– могућност за тржишно надметање, односно договарање између учесника на тржишту;

– слободно формирање цена и могућност избора добављача и производа;

– могућности на улазак нових учесника на тржиште прописивањем критеријума, стандарда или услова;

– могућност да државни органи, органи територијалне аутономије и локалне самоуправе нуде робу и услуге на тржишту заједно са учесницима на тржишту над којима врше надзор?

6) На који начин ће предложена решења прописа утицати на микро, мале и средње привредне субјекте (ММСП)?

Приказати разлике у ефектима предложених решења прописа на привредне субјекте различите величине (микро, мале, средње, велике), имајући у виду њихову делатност и форму организовања. Оценити да ли су ефекти прописа на ММСП позитивни или негативни и приказати мере којима се негативан ефекат на ММСП умањује.

5. Анализа ефеката на друштво.

1) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нови, укида или мења постојећи административни поступак за грађане и који су позитивни ефекти овог решења? Да ли предложена решења прописа утичу на повећање или умањење административних трошкова и колико износи повећање или умањење административних трошкова које сноси грађани?

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

Описати административни поступак који се предложеним решењима прописа уводи, укида или мења и одредити циљну групу на коју се односи (посебно осетљиве друштвене групе²). Проценити износ повећања или умањења административног трошка који настаје као последица увођења, укидања или измене административног поступка. Одредити да ли је у питању једнократан или понављајући трошак (ако се понавља – одредити и интервале у којима се понавља). Представити позитивне ефекте (користи) увођења новог, укидања или измене постојећег административног поступка и одредити циљне групе (привредне субјекте, грађане, органе, односно организације који врше јавна овлашћења, итд.) на које се односе позитивни ефекти. Износ повећања или умањења административног трошка може се проценити применом модела стандардног трошка.

2) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа финансијска обавеза за грађане?

Описати предложена решења прописа којим се уводи нов, мења или укида постојећи порез, допринос, накнада, такса, партиципација, царина односно мења стопа, основица, обвезник или платац, итд. Проценити износ повећања или умањења ових трошкова и одредити циљне групе (посебно осетљиве друштвене групе) који ће сносити трошак. Одредити да ли је у питању једнократан или понављајући трошак (ако се понавља – одредити и интервале у којима се понавља). Представити позитивне ефекте (користи) увођења нове, измена или укидања финансијске обавезе и циљне групе (привредне субјекте, грађане, државне органе, итд.) на које се односе позитивни ефекти.

3) Да ли се предложеним решењима прописа уводи нова, мења или укида постојећа обавеза која утиче на трошкове живота?

Описати предложена решења прописа којим се уводи нова, мења или укида постојећа обавеза која повећава или умањује трошкове живота. Проценити износ повећања или умањења трошкова живота. Представити позитивне ефекте увођења нове, измене или укидања постојеће обавезе.

4) На који начин предложена решења прописа утичу на доступност, квалитет и цене роба и услуга од значаја за животни стандард становништва?

Описати предложена решења прописа којима се директно или индиректно утичу на доступност, квалитет и цене роба и услуга од значаја за животни стандард становништва (као што су храна, пијаћа вода, становање, енергија итд.). Одредити производе и услуге и описати утицај.

5) На који начин предложена решења прописа о утичу на тржиште рада, запошљавање, услове за рад и синдикално удруживање?

Описати предложена решења прописа која имају директан или индиректан утицај на могућности запошљавања и отпуштања, као и формирање или укидање радних места,

² Осетљиве друштвене групе обухватају групе у посебном ризику од дискриминације и социјалне искључености у које спадају особе са инвалидитетом, деца, млади, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, особе ниског имовног стања, незапослени, избегла и интерно расељена лица, мигранти и тражиоци азила, становништво руралних и недовољно развијених подручја, самохрани родитељи, жртве насиља у породици и партнерским односима, припадници LGBTI заједнице, особе које живе са HIV/AIDS-ом, особе које болују од ретких болести, итд.

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

укупно или у одређеној делатности или за одређене струке? Да ли предложена решења прописа утичу на права и обавезе радника, могућности њиховог синдикалног удруживања и преговарања са послодавцима? Да ли предложена решења прописа утичу на потребе за преквалификацијама или додатним обукама? Да ли предложена решења прописа утичу на могућност укључивања припадника осетљивих групе на тржиште рада? Описати утицај и представити меру којом се умањује потенцијални негативни утицај.

6) На који начин предложена решења прописа утичу на здравље људи?

Описати предложена решења прописа која директно или индиректно утичу на здравље људи (посебно осетљивих друштвених група) и представити ефекте тих решења. Уколико су ефекти предложених решења негативни, представити мере којима ће се ти ефекти ублажити или отклонити.

7) На који начин предложена решења прописа утичу на обим остваривања права на правично суђење, приступачност јавним површинама и објектима и приступ информацијама? На који начин предложена решења утичу на квалитет и доступност јавних услуга, услуга система социјалне заштите, система здравствене заштите и система образовања, као и и других јавних услуга, нарочито у контексту заштите и унапређења права припадника осетљивих друштвених група?

Описати предложена решења прописа која директно или индиректно утичу на обим остваривања права, као што су право на правично суђење, приступачност јавним површинама и објектима и приступ информацијама, односно квалитет и доступност јавних услуга, квалитет и доступност услуга система социјалне заштите, здравственог система и система образовања, као и доступност и приуштивост других јавних услуга и представити ефекте тих решења на грађане (посебно на осетљиве друштвене групе). Уколико су ефекти предложених решења прописа негативни, представити мере којима ће се ти ефекти ублажити или отклонити.

8) На који начин предложена решења прописа утичу на доступност културних садржаја и очување културног наслеђа?

Описати предложена решења прописа која директно или индиректно утичу на доступност културних садржаја (концерт, изложба, представа, филм, итд.) и очување материјалног културног наслеђа (споменици културе, музејска грађа, архивска грађа, филмска и остала аудиовизуелна грађа, стара и ретка библиотечка грађа, итд.) или нематеријалног културног наслеђа (праксе, приказе, изразе, знања, вештине, као и инструменте, предмете, артефакте и културне просторе који су с њима повезани, које заједнице, групе и у појединим случајевима појединци, препознају као део свог културног наслеђа).

9) Да ли предложена решења прописа имају различите ефекте на жене и мушкарце, тј. родну равноправност? Описати те ефекте. Да ли пропис повећава или умањује родну равноправност? Које мере су предвиђене за ублажавања потенцијалних негативних ефеката прописа на родну равноправност?

Описати директан или индиректан ефекат који предложена решења прописа производе на жене и мушкарце (посебно на припаднике угрожених друштвених група), тј. родну

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеној EX ANTE АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

равноправност у вези са правима из радног односа, имовинских права, правом на образовање и здравствену заштиту, учешћем у одлучивању, превенцијом и превазилажење родних стереотипа, неплаћеним радом, итд.). Проценити да ли предложена решења прописа потенцијално могу имати негативан ефекат на родну равноправност и описати мере које су предвиђене за ублажавања ових ефеката.

6. Анализа ефеката на животну средину и климатске промене.

1) На који начин предложена решења прописа утичу на животну средину?

Описати како и у ком обиму предложена решења прописа утичу на квалитет воде, ваздуха и земљишта, климатске промене, управљање отпадом, заштиту од буке, као и живи и неживи свет. Уколико су ефекти предложених решења прописа негативни, представити мере којима ће се ти ефекти ублажити или отклонити.

Предлог уредбе о управљању ваздушним простором може да има посредан утицај и на животну средину. Наиме, иако је циљ ове уредбе боља организација саобраћаја, ефикасније коришћење ваздушног простора и координација цивилних и војних субјеката, њени ефекти ће се огледати и кроз оптимизацију путања лета ваздухоплова, што би посредно требало да утиче и на смањење емисије штетних гасова и емисију буке. Концепт флексибилног коришћења ваздушног простора омогућава цивилним ваздухопловима да лете кроз привремено издвојене или привремено резервисане делове ваздушног простора које користе војни ваздухоплови у време када те зоне нису активне, што ће значити да ће ваздухоплови летети најкраћом путањом (неће заобилазити ове зоне). Краћи лет ваздухоплова подразумева мању потрошњу горива, али и мању буку. Такође, лоше управљање ваздушним простором за последицу може имати и загушење саобраћаја. Када је простор неефикасно организован, ваздухоплови су приморани да чекају одобрење за слетање кружећи изнад аеродрома. Мање чекање у ваздуху смањује непотребно сагоревање горива и смањује буку.

7. Анализа управљачких ефеката.

1) Које активности је потребно спровести и у којим роковима како би се омогућила примена прописа? Која организациона јединица унутар органа, односно организације који врше јавна овлашћења, је одговорна за спровођење ових активности?

У односу на важећу Уредбу нема промена у погледу субјекта који врши алокацију ваздушног простора. Тај субјект је и даље јединица за управљање ваздушним простором, као здружена цивилно-војна јединица у саставу овлашћеног пружаоца услуга у ваздушној пловидби. Међутим, предвиђене су одређене промене када су у питању послови које та јединица обавља, и то, с једне стране, поједини послови су прецизније описани, а с друге стране, прописани су неки нови послови које она обавља.

Наиме, сада се та јединица експлицитно обавезује да обавештава подносиоце захтева у случају да алокацију ваздушног простора није могуће извршити. Затим, ту је обавеза да води и најмање пет година чува евиденцију о поднетим захтевима и донетим одлукама о алокацији, о стварном коришћењу алоцираног ваздушног простора, о реалокацији и изменама и поништењу планираних активности објављених у националном плану коришћења ваздушног простора. Најзад, ту је и обавеза да најкасније до 1. марта текуће године доставља Националном ваздухопловном комитету годишњи извештај за претходну годину, који мора да садржи анализу показатеља учинка

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

флексибилног коришћења ваздушног простора, као и преглед одступања од прописаних рокова за подношење захтева за алокацију ваздушног простора.

Да би се омогућила примена ове уредбе потребно је и да Директорат цивилног ваздухопловства реализује своју обавезу утврђену чланом 42. став 9. Закона о ваздушном саобраћају. Наиме, ту је прописано да је Директорат дужан да обезбеди да се подаци о географским зонама за системе беспилотних ваздухоплова које су успостављене унутар ваздушног простора Републике Србије ставе на располагање корисницима ваздушног простора у јединственом дигиталном формату, да се ти подаци редовно ажурирају, као и да обезбеди мобилну апликацију за пријаву лета. Активности везане за израду мобилне апликације за пријаву лета система беспилотних ваздухоплова су току. У претходној години Директорат је спровео одговарајућу тендерску процедуру, прва верзија апликације је израђена и тренутно је у финалној фази тестирања од стране свих укључених актера/администратора, а са циљем да апликација буде у потпуности спремна за коришћење на дан почетка примене предложене уредбе. У наредном периоду, Директорат је предвидео и унапређење тренутне верзије апликације за пријаву лета у оквиру новог тендера.

Потребно је прецизно навести конкретне регулаторне (доношење подзаконских и општих аката, усклађивање других прописа са прописом који се предлаже) и нерегулаторне активности (информативно едукативне кампање, обуке запослених за примену нових прописа, техничко технолошке и организационе промене, итд.) које је потребно предузети како би се омогућила примена прописа, као и рок за њихово спровођење. Навести орган, односно организацију која врши јавна овлашћења и унутрашњу организациону јединицу која је одговорна за спровођење активности. Навести на који начин ће се успоставити међуинституционална сарадња између органа, односно организације који врше јавна овлашћења надлежних за примену прописа.

Осим ad-hoc састанака представника Министарства одбране, Директората цивилног ваздухопловства и пружаоца услуга у ваздушној пловидби, међуинституционална сарадња у овој области се остварује путем активности које врши Национални ваздухопловни комитет. Према одлуци о оснивању овог комитета, његови чланови су представници Војске Србије и Директората цивилног ваздухопловства, а у његовом раду, по потреби, могу да учествују и представници именованог пружаоца услуга у ваздушној пловидби. Значајан део прописаних задатака овог комитета се непосредно или посредно тиче алокације ваздушног простора, нпр. предлагање корисника ваздушног простора овлашћених за подношење захтева за алокацију јединици за управљање ваздушним простором и сл.

2) Одредити капацитете органа, односно организације који врше јавна овлашћења који је потребно ангажовати за примену прописа. Да ли су капацитети довољни за примену прописа?

Одредити организациону целину у оквиру органа, односно организације који врше јавна овлашћења која ће вршити надлежности дефинисане прописом. Приказати људске и материјалне (опрема, простор, софтвер, итд.) капацитете које је потребно да ова организациона целина ангажује. Проценити постојеће и навести да ли је потребно обезбедити додатне капацитете и начин на који ће се ти капацитети обезбедити.

Надлежни органи у области ваздушног саобраћаја, а пре свега Министарство одбране и Директорат цивилног ваздухопловства, располажу довољним ресурсима,

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

односно административним капацитетима за примену ове уредбе. Такође, за обављање послова утврђених овом уредбом, овлашћени пружалац услуга у ваздушној пловидби (Контрола летења Србије и Црне Горе SMATSA доо) располаже одговарајуће обученим особљем и неопходним техничким системима и уређајима за подршку и обуку.

3) На који начин предложена решења прописа утичу на ефикасност, одговорност и транспарентност рада органа, односно организација који врше јавна овлашћења надлежних за примену прописа?

Описати предложена решења прописа која директно или индиректно утичу на брже и једноставније вршење надлежности органа, односно организација који врше јавна овлашћења уз ефикасније коришћење расположивих ресурса и описати утицај? Да ли се предложеним решењима прописа јасно одређује надлежност за примену прописа између органа, односно организација који врше јавна овлашћења (на пример у случају заједничког надзора)? Да ли се омогућава циљним групама и заинтересованим странама да имају увид у начин примене прописа (на пример доступност информације о начину спровођења административног поступка, праћење кретања предмета, јавност регистара и евиденција, доступност извештаја, итд.)?

4) На који начин предложена решења прописа утичу на владавину права?

Описати предложена решења која директно или индиректно утичу на уједначеност примене прописа, могућност злоупотребе права и овлашћења и примену других прописа и описати овај утицај.

8. Анализа финансијских ефеката.

1) Колико износе јавни расходи примене прописа и из којих извора финансирања ће се обезбедити средства?

Описати предложена решења прописа која директно или индиректно утичу на повећање јавних расхода. Навести процењен износ трошкова које ће сносити органи, односно организације који врше јавна овлашћења за примену прописа. Навести изворе финансирања из којих ће се обезбеђивати потребна средства (буџет Републике Србије, задуживање, донаторска средства, буџет аутономне покрајине, буџет јединице локалне самоуправе, буџет јавне установе, итд.) и износе који ће се обезбедити из сваког извора финансирања.

2) Какве ће ефекте предложена решења прописа имати на јавне приходе и расходе?

Одредити јавни приход (порез, допринос, акциза, такса, накнада, итд.) који се уводи или мења или на који директно или индиректно утиче пропис и проценити износ промене јавног прихода у року од три до пет година од тренутка примене прописа. Одредити јавни расход који се уводи или мења или на који директно или индиректно утиче пропис и проценити износ промене јавног расхода у року од три до пет година од тренутка примене прописа.

ОБРАЗАЦ ИЗВЕШТАЈА О СПРОВЕДеноЈ ЕХ АНТЕ АНАЛИЗИ ЕФЕКТА ПРЕДЛОГА УРЕДБЕ О УПРАВЉАЊУ ВАЗДУШНИМ ПРОСТОРОМ

9. Анализа ризика.

1) Навести кључне ризике за примену прописа. Које мере ће бити предузете како би се смањила вероватноћа настанка ризичних догађаја, односно умањили њихови ефекти које мере ће бити предузете уколико се ризик оствари?

Одредити ризик за примену прописа (нпр. подршка циљних група и заинтересованих страна, неадекватни рокови за спровођење активности које претходе примени прописа, широка дискрециона овлашћења и неуједначеност у приступу примени прописа, непостојање довољних капацитета за примену, итд.) који може имати значајне последице на примену прописа. Приказати последице на примену прописа уколико се ризични догађај оствари. Описати мере које ће бити предузете како би се смањила вероватноћа ризичног догађаја или меру која ће бити предузета уколико се ризик оствари, а све у циљу успешне примене прописа.

10. Извештај о спроведеним консултацијама.

1) Одредити циљне групе и заинтересоване стране које је потребно укључити у процес консултација.

2) У ком периоду су спроведене консултације и да ли су релевантне информације о времену и месту примене изабраних метода консултација и њиховим резултатима, објављене на Порталу „еКонсултације”? Навести линк са Портала „еКонсултације” или неке друге интернет странице преко које су спроведене консултације.

3) Навести циљне групе и заинтересоване стране које су учествовале у консултацијама.

4) Да ли су у консултације укључени представници микро, малих и средњих привредних субјеката из регулисане области и осетљиве друштвене групе на које пропис утиче, представници удружења која се баве заштитом животне средине, као и представници удружења која се баве родном равноправношћу?

5) Наведите примедбе, сугестије и коментаре на текст прописа, достављене у току консултација које су усвојене.

6) Наведите примедбе, сугестије и коментаре на текст прописа, достављене у току консултација које нису усвојене и објаснити разлоге за њихово неприхватање.